Aan de gemeenteraad en het college
van de gemeente Lingewaard
Postbus 15
6680 AA BEMMEL

Datum
22 juni 2021

Ons kenmerk
2020-AV-300004.701

Onderwerp
Accountantsverslag 2020

Geachte leden van de raad en het college,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2020. Dit verslag bevat de belangrijkste uitkomsten van onze werkzaamheden, waarvan wij vinden dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2020, en voor het beoordelen van de financiële positie van uw gemeente.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2020 gecontroleerd.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van de gemeente Lingewaard.

Wij hebben deze rapportage tijdens de bijeenkomst op 21 juni 2021 met uw auditcommissie besproken en eventuele vragen die er waren, beantwoord. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Het verslag van bevindingen is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2020. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole

Wij bedanken de medewerkers van de gemeente voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Hoogachtend,

Astrium Overheidsaccountants B.V.

Was getekend,

Drs. R.A.D. Knoester RA

Astrium Overheidsaccountants B.V.
Edelgasstraat 57, 2718 SX Zoetermeer
www.astrium.nl

Tel: (079) 36 23 613
Fax: (079) 361 57 77
info@astrium.nl

IBAN NL10RABO0322622360
BTW nr. NL810591625B01
KVK: 34168056

Accountantsverslag

Gemeente Lingewaard – Boekjaar 2020

1. Inleiding

In het kader van de door de raad aan ons verstrekte opdracht voor de controle van de jaarrekening 2020 van de gemeente Lingewaard brengen wij u hierbij verslag uit van onze belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze eindejaars controlewerkzaamheden die wij onlangs hebben uitgevoerd.

Dit accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2020. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van de gemeente Lingewaard.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening 2020 van de gemeente Lingewaard en niet primair op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. De bevindingen in deze brief zijn daarom beperkt tot de punten die voortvloeien uit de controle van de jaarrekening.

Wij hebben deze rapportage tijdens de bijeenkomst op 21 juni 2021 met uw auditcommissie besproken en eventuele vragen die er waren, beantwoord.

Het accountantsverslag is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 1	Inleiding
Hoofdstuk 2	Kernpunten van de controle
Hoofdstuk 3	Analyse vermogen en resultaat
Hoofdstuk 4	Grondexploitaties
Hoofdstuk 5	Voorzieningen
Hoofdstuk6	Decentralisaties overheid
Hoofdstuk 7	Interne beheersing en automatisering
Hoofdstuk 8	Rechtmatigheid
Hoofdstuk 9	Overige bevindingen (jaarrekeningcontrole 2020)
Bijlagen:	
A.	Niet-gecorrigeerde controleverschillen
B.	Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

2. Kernpunten van de controle

2. Kernpunten van de controle

2.1 Controle-verklaring	De jaarrekeningcontrole is uitgevoerd zoals overeengekomen in de opdrachtbevestiging. In het najaar van 2020 hebben wij de interimcontrole verricht, die gericht is op de processen binnen de gemeente. De interimcontrole hebben wij afgesloten met een separate managementletter. De controle in het voorjaar 2021 is gericht op het uitbrengen van een oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2020 van de gemeente Lingewaard. De uitgevoerde werkzaamheden hebben geresulteerd in een **goedkeurende** controleverklaring bij de jaarrekening 2020 voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze controleverklaring hebben wij u op 22 juni 2021 separaat toegezonden.
2.2 Reikwijdte van de controle	Met de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2020. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Er is gedurende het verloop van de controle over 2020 op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2020 voldoende voor de doelstelling van onze controle.
2.3 Grondslagen	De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek naar de toepassing van de juistheid van de grondslagen in de jaarrekening. Naar onze mening zijn de door het college gekozen grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar, conform wet- en regelgeving en consistent toegepast. In de jaarrekening 2020 is een schattingswijziging verwerkt ten aanzien van de afschrijvingen materiele vaste activa. De materiele vaste activa wordt met ingang van 2020 afgeschreven volgens de annuïtaire methode. Voorheen was het mogelijk om zowel de annuïtaire als de lineaire methode toe te passen. In de jaarrekening is onder de waarderingsgrondslagen de wijziging op een juiste wijze toegelicht. Voor het overige zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt.
2.4 Onafhankelijkheid	▪ Astrium Overheidsaccountants B.V. (hierna: Astrium) is onafhankelijk van de gemeente Lingewaard en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid. ▪ Ons zijn geen relaties bekend tussen Astrium en de gemeente Lingewaard, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. ▪ Bijlage B bevat een nadere uiteenzetting van onze onafhankelijkheid.

2.5 Schattingen

Schattingen op basis waarvan een aantal jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld. Wij hebben vastgesteld dat de schattingen en veronderstellingen aanvaardbaar zijn in het kader van de jaarrekening als geheel.

2.6 Goedkeurings- en rapporterings-tolerantie

De materialiteit bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole 2020 is € 1.303.000 (2019: € 1.246.000). Deze materialiteit vloeit voort uit de wettelijk voorgeschreven (minimum)vereisten, zoals opgenomen in de Bado en het door de gemeenteraad vastgestelde controleverordening op 21 september 2017 in de gemeenteraad, hetgeen voldoet aan de wettelijke minimumvereisten.

Goedkeuringstoleranties		
Fouten	1% van de totale lasten	€ 1.303.000 (2019: € 1.246.000)
Onzekerheden	3% van de totale lasten	€ 3.909.000 (2019: € 3.739.000)
Rapporteringstoleranties		
Fouten		€ 65.150
Onzekerheden		€ 65.150
Realisatie fouten en onzekerheden *Zie bijlage A van deze rapportage*	**Getrouwheid**	**Rechtmatigheid**
Fouten	€ 0	€ 171.680
Onzekerheden	€ 1.052.765	€ 1.052.765

Getrouwheid:

De totale omvang van de fouten is lager dan de tolerantie van 1% van de totale lasten (€ 1.303.000) en heeft derhalve geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring.

	De totale omvang van de onzekerheden is lager dan de tolerantie van 3% van de totale lasten (€ 3.909.000) en heeft derhalve geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring. *Rechtmatigheid:* De totale omvang van de fouten is la**ger** dan de tolerantie van 1% van de totale lasten (€ 1.303.000) en heeft derhalve geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring. De totale omvang van de onzekerheden is lager dan de tolerantie van 3% van de totale lasten (€ 3.909.000) en heeft derhalve geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring.
2.7 Analyse vermogen en resultaat	Het gerealiseerde resultaat (inclusief de mutaties in de reserves) bedraagt circa **€ 79.000 positief** versus een begroot resultaat (na wijziging) van **€ 279.000 negatief**. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij u naar de bestuurlijke samenvatting in de jaarstukken 2020. In hoofdstuk 3 gaan wij nader in op het resultaat en de ontwikkeling van het (weerstands)vermogen.

2.8 Grondexploitaties

De gemeente Lingewaard heeft de exploitatieberekening van de grondexploitaties ten behoeve van de jaarrekening 2020 geactualiseerd. Wij hebben vastgesteld of de uitgangspunten aanvaardbaar zijn. De waarde van de voorraden bouwgronden in exploitatie inclusief voorziening risico's per eind 2020 in de balans van de gemeente Lingewaard bedraagt € 9,4 miljoen. Het verloop van deze balanspost is als volgt weer te geven:

Verloopoverzicht van de voorraad (grondexploitaties)	Bedrag * € 1.000
Stand per 1 januari 2020	**5.303**
Vermeerderingen	(+) 1.056
Verminderingen	(-/-) 2.467
Winstneming	(+) 629
Verliesneming	(-/-) 537
Mutatie voorziening verliezen grondexploitaties (+ = vrijval / -/- = toevoeging)	(+) 5.416
Stand per 31 december 2020	**9.400**

Een nadere specificatie van de boekwaarde is opgenomen in paragraaf 4.3. Onze conclusie is dat wij kunnen instemmen met de schattingen die door het College zijn gemaakt bij de actualisatie van de complexen en daarmee ook met de uitkomsten van deze actualisatie. In hoofdstuk 4 gaan wij nader in op de controle alsmede de uitkomsten daarvan inzake de grondexploitaties.

2.9 Voorzieningen

Wij hebben gecontroleerd of de voorzieningen van de gemeente Lingewaard toereikend zijn. Daarbij hebben we specifiek beoordeeld of de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden van het BBV. Overigens geldt dat altijd voldoende onderbouwing aanwezig dient te zijn alvorens een voorziening gevormd mag worden.

2.10 Sociaal Domein	*Kosten Jeugdwet en Wmo* Inzake de kosten Jeugdhulp en de Wmo steunt de gemeente Lingewaard op de controleverklaringen en financiële productieverantwoordingen van zorgaanbieders. Op basis van de ontvangen controleverklaringen en financiële productie-verantwoordingen resteert er een onzekerheid ten aanzien van de Jeugdhulp en Wmo van totaal € 560.955. *PGB-budget* De gemeente Lingewaard heeft de totale kosten inzake de PGB-budgetten gebaseerd op de schatting van de SVB. Evenals vorig jaar heeft geen sluitende controle op de levering van de zorg plaatsgevonden door de SVB. Hierdoor ontstaat een onzekerheid van € 491.810 voor de gemeente Lingewaard.

3. Analyse vermogen en resultaat

3. Analyse vermogen en resultaat

3.1 Eigen vermogen

Het BBV kent een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling (het gerealiseerde saldo van baten en lasten) en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. De gemeente mag geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren. Om het resultaat van de jaarrekening goed te kunnen begrijpen, is het van belang dat u inzicht heeft in wat het effect op de reserves van uw gemeente is geweest (x € 1.000).

Resultaat 2020	**(x € 1.000)**
De totale baten van uw gemeente over 2020 bedragen:	€ 121.968
De totale lasten van uw gemeente over 2020 bedragen:	€ 116.464
Het resultaat bedraagt (saldo baten en lasten programma's **voor reservemutaties**):	**(+) € 5.504**
Gedurende het jaar heeft u reeds voor diverse zaken besloten gelden te reserveren. Deze gelden zijn in de reserves gestort:	€ 13.787
Tevens hebt u besloten tot het dekken van diverse uitgaven uit de reserves. Deze gelden zijn uittrokken uit de reserve:	€ 8.362
Per saldo gedurende het jaar gelden toegevoegd (meer toegevoegd aan de reserves dan onttrokken):	**(-/-) € 5.425**
Gerealiseerd resultaat 2020 na reservemutaties	**€ 79**

3.2 Financiële positie

Het eigen vermogen van uw gemeente is in 2020 met een bedrag van € 5.506.000 toegenomen naar een omvang van € 47.790.000 (2019: € 42.284.000). Dit komt, rekening houdend met afrondingen, overeen met het saldo van baten en lasten (exclusief mutaties in bestemmingsreserves) zoals dat is verantwoord in de programmarekening. Het resultaat

voor aanvullende resultaatbestemming bedraagt € 79.000 positief. In de balans is dit afzonderlijk onder het eigen vermogen gepresenteerd (“Resultaat voor resultaatbestemming”).

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Ultimo 2020 bedraagt dit solvabiliteitspercentage 33% (2019: 30%) waarmee de norm van > 50% (minst risicovol) van de Provincie Gelderland niet wordt behaald. De gemeente Lingewaard valt in de categorie B (20%-50%) en derhalve wordt de financiële positie op basis van de solvabiliteit als een gemiddeld risico onderkend.

De netto schuldquote bedraagt 50% (2019 : 42%). De ratio geeft aan in hoeverre de schulden meer bedragen dan de jaarlijkse inkomsten. Wij stellen vast dat ruim wordt voldaan aan de norm van < 90% van de Provincie Gelderland. Dit kengetal valt derhalve positief uit voor de gemeente Lingewaard en wordt als een laag risico onderkend.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar het hoofdstuk financiële kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

3.3 Weerstands-vermogen

Ten einde een oordeel te geven over de financiële positie van de gemeente dienen naast het eigen vermogen ook de risico’s zoals opgenomen in de risicoparagraaf te worden betrokken. In de jaarrekening zijn de risico’s weergegeven in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing. Evenals voorgaande jaren worden de risico’s periodiek geactualiseerd zodat een actueel inzicht bestaat in de risico’s. In de jaarrekening 2020 is de actuele stand van zaken ten aanzien van de risico’s opgenomen en laat zich als volgt samenvatten:

	Regulier	COVID-19	Totaal
Risico’s	€ 5.165.000	€ 2.050.000	€ 7.215.000
Weerstandscapaciteit	€ 17.783.000		€ 17.783.000

Wij zijn van mening dat de integrale risicobenadering en de financiële vertaling van de verwachte risico’s in 2020 op een adequate wijze heeft plaatsgevonden. Op basis van een weerstandratio van 2,46 kan de weerstandcapaciteit van gemeente Lingewaard kan als ‘uitstekend’ worden aangemerkt. De gemeente Lingewaard heeft voldoende ruimte om de risico’s met de algemene reserve en specifieke bestemmingsreserve te kunnen opvangen.

3.4 Conclusie financiële positie	De gemeente Lingewaard beschikt over een voldoende gezonde financiële positie en is derhalve goed in staat om toekomstige tegenvallers, zoals nu onderkend op geld en op kans van het vóórkomen, op te vangen.

4. Grondexploitaties

4. Grondexploitaties

4.1 Samenvatting	Wij hebben de grondexploitatie 2020 beoordeeld en onze bevindingen zijn in deze paragraaf opgenomen. Samenvattend concluderen wij: 1) de gemeente Lingewaard heeft voor alle BIE (bouwgronden in exploitatie) een individueel en geactualiseerd exploitatieplan opgesteld; 2) Er zijn in 2020 geen nieuwe grondexploitaties geopend; 3) Er is in 2020 een grondexploitatie gesloten (Dorpsstraat / Oostervelden). Het totale verlies op deze grondexploitatie bedraagt € 537.626. Tot en met 2019 was hiervoor reeds een voorziening van € 570.400 gevormd, waardoor er in 2020 positief resultaat is behaald van € 32.774. 4) In het boekjaar 2020 zijn er voor twee complexen tussentijdse winstnames verantwoord; 5) In 2020 is de verliesvoorziening in totaal afgenomen met € 5.416.100. Naast de vrijval voor Dorpsstraat / Oostervelden is ook de in het verleden gevormde voorziening voor bedrijvencomplexen (€ 4.065.900) geheel vrijgevallen. Dit laatste als gevolg van de herziening van de provincie inzake het Regionaal Programma Werklocaties, waardoor de gemeente door kan gaan met de ingezette exploitatie op de bedrijventerreinen Agropark en Pannenhuis II.
4.2 Gehanteerde parameters	De gemeente Lingewaard heeft evenals voorgaande jaren projectbegrotingen opgesteld die inzicht geven in de verwachte kosten en opbrengsten per project. De kostenstijgingen zijn geschat op 3,0%, de stijging van de opbrengsten bedraagt afhankelijk van de grondexploitaties tussen de 0% en 1%. Op basis van de geldende voorschriften uit het BBV is rekening gehouden met een rente van 2,25%. Wij zijn van mening dat de projectbegrotingen zijn gebaseerd op valide uitgangspunten dat de stijging van de opbrengsten relatief voorzichtig is ingeschat.

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties

De bouwgronden in exploitatie (grondexploitaties) van de gemeente Lingewaard hebben zich in 2020 als volgt ontwikkeld:

	Boekwaarde per 1.1.2020	Saldo van gerealiseerde uitgaven en verkopen 2020	Winst / Verlies 2020	Voor-ziening	Boekwaarde 31.12.2020	Genomen resultaten tm 2020
Industrieterreinen						
A.040 Agropark	4.617.889	-561.978	-	-	4.055.911	-
A.043 Pannenhuis II	996.062	- 150.344	-	105.000	740.718	105.000 -
A.045 Houthakker II	406.142	-566.194	584.498	-	424.446	2.705.154 +
Totaal industrieterreinen	**6.020.093**	**-1.278.516**	**584.498**	**105.000**	**5.221.075**	

	Boekwaarde per 1.1.2020	Saldo van gerealiseerde uitgaven en verkopen 2020	Winst / Verlies 2020	Voor-ziening	Boekwaarde 31.12.2020	Genomen resultaten tm 2020
Glastuinbouw						
A. 110 Bergerden	6.112.244	146.688	-	1.977.900	4.281.032	1.977.900 -
Totaal glastuinbouw	**6.112.244**	**146.688**	**-**	**1.977.900**	**4.281.032**	

	Boekwaarde per 1.1.2020	Saldo van gerealiseerde uitgaven en verkopen 2020	Winst / Verlies 2020	Voor-ziening	Boekwaarde 31.12.2020	Genomen resultaten tm 2020
Woningbouw						
A.032 Markt 20-24	186.824	- 145.349	44.687	-	86.162	44.687 +
A.042 Fitness Centre	273.538	- 134.852	-	245.700	-107.014	245.700 -
A.051 Loovelden	- 97.429	16.087	-	-	- 81.342	2.150.776 +
A.063 Dorpstraat / Oostervelden	552.707	- 15.081	-537.626	-	-	537.626 -
Totaal woningbouw	**915.640**	**-279.195**	**- 492.939**	**245.700**	**- 102.194**	

4.4 Tussentijdse winstneming

In de notitie grondexploitaties van de commissie BBV is het volgende opgenomen: “Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien.

Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:
1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor de complexen Houtakker II en Markt 20-24 is vastgesteld dat het resultaat voldoende betrouwbaar geschat kan worden of voldoende realisatie heeft plaats gevonden om winstneming mogelijk te maken. Voor voorgenoemde exploitaties is door de gemeente winst genomen.

5. Voorzieningen

5. Voorzieningen

5.1 Voorzieningen - algemeen	Wij hebben gecontroleerd of de voorzieningen van de gemeente Lingewaard toereikend zijn. Daarbij hebben we specifiek beoordeeld of de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden van het BBV. In artikel 44 van het BBV is opgenomen dat voorzieningen (alleen) gevormd moeten worden voor: 1. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten. 2. Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. 3. Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. 4. Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Overigens geldt dat altijd voldoende onderbouwing aanwezig dient te zijn alvorens een voorziening gevormd mag worden. Voor de opgenomen voorzieningen in de jaarrekening hebben wij deze ontvangen.

5.2 Schattingen

Schattingen

Het college is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant beoordelen wij deze schattingen:

Belangrijke schattingen	Mate van subjectiviteit	Onze beoordeling		Toelichting
		2020	2019	
Waardering van grond en gebouwen inclusief afschrijvingen	Laag	●	●	De afschrijvingstermijnen zijn vergelijkbaar met die wij bij andere gemeenten zien. Er zijn geen indicaties dat de afschrijvingstermijnen niet zijn afgestemd op de economische levensduur van de activa.
Waardering van de in exploitatie genomen gronden	Hoog	●	●	Jaarlijks worden de parameters die ten grondslag liggen aan de bepaling van de in exploitatie genomen gronden beoordeeld op basis van een herziene grondexploitatieberekening. De berekeningen zijn toereikend.
Voorzieningen	Gemiddeld	●	●	De saldi in de voorzieningen worden jaarlijks geactualiseerd en op een consistente wijze berekend.

				Aan de voorzieningen liggen toereikende berekeningen en onderbouwingen ten grondslag.
Waardering van deelnemingen en uitzettingen (Financiële Vaste Activa)	Laag	●	●	Er zijn geen indicaties dat een afwaardering van de boekwaarde van een deelneming of uitzetting noodzakelijk is.
Waardering debiteuren	Laag	●	●	Minimaal jaarlijks wordt de voorziening voor dubieuze debiteuren geactualiseerd. Wij kunnen ons vinden in de wijze waarop de voorziening voor de diverse soorten vorderingen bepaald is.

Controleverschil ●	**Voorzichtig** ●	**Evenwichtig** ●	**Optimistisch** ●
	Aanvaardbare bandbreedte – gebaseerd op materialiteitsoverwegingen		

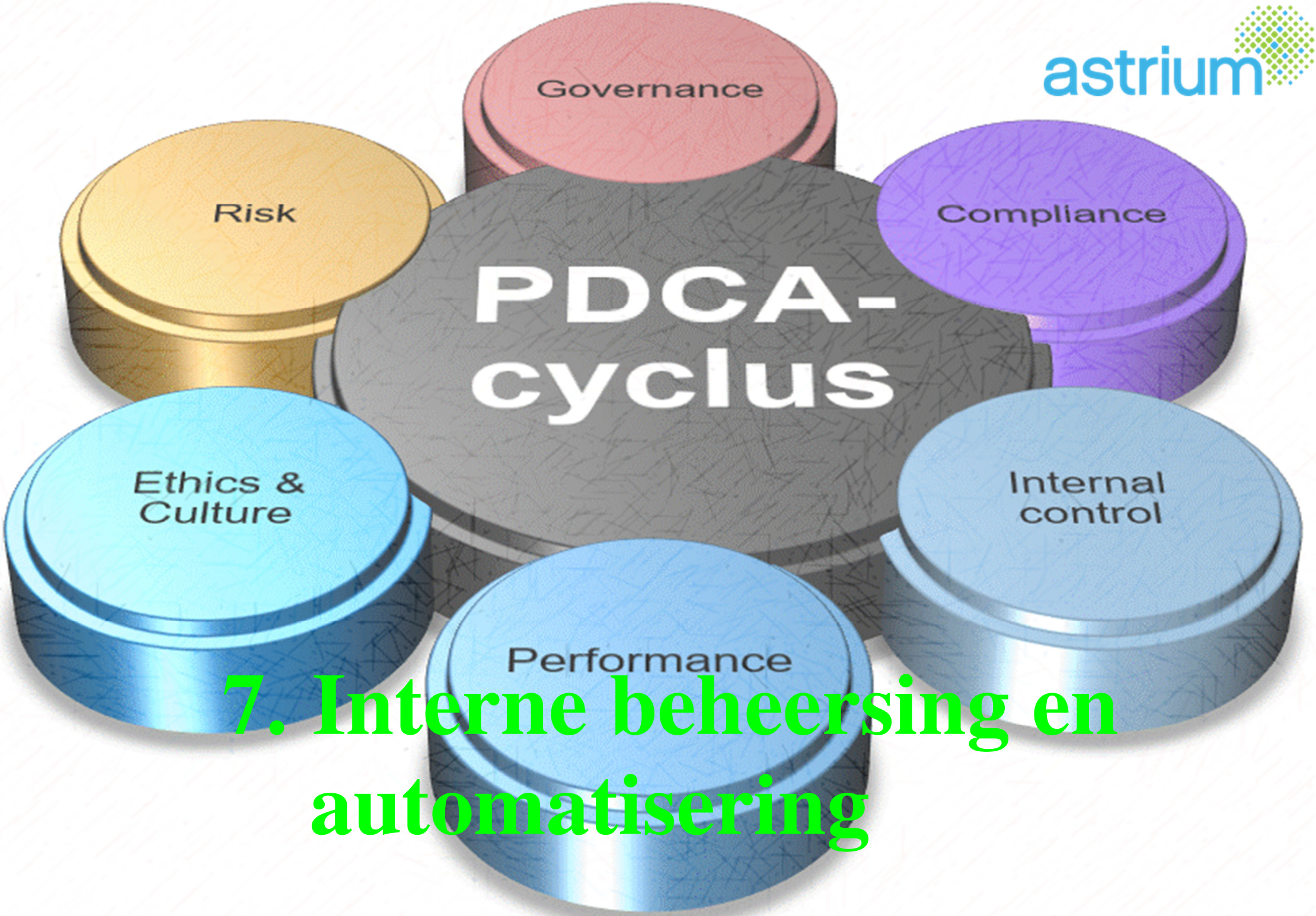
6. Decentralisaties overheid

6. Decentralisaties overheid

6.1 Sociaal domein - Algemeen	Het college van de gemeente Lingewaard is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening. Voor het sociaal domein is de gemeente echter afhankelijk van diverse partijen, zoals de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en tal van zorgaanbieders. Om verantwoording af te kunnen leggen over de lasten die samenhangen met het sociaal domein is de gemeente daarom afhankelijk van het verkrijgen van betrouwbare verantwoordingsinformatie van deze partijen. Dit uit zich in de bevindingen in de volgende paragrafen.
6.2 Persoonsgebonden budgetten WMO en jeugdzorg	Overeenkomstig voorgaand jaar blijkt uit de controleverklaring die door de accountant van de SVB is afgegeven, dat er geen zekerheid kan worden verkregen omtrent de geleverde zorg in de vorm van PGB's. Om deze reden is het volledige bedrag van de door de SVB aan zorgaanbieders betaalde kosten voor inwoners van de gemeente Lingewaard in 2020 als onzekerheid in de controle aangemerkt. De onzekerheid bedraagt € 491.810.
6.3 Sociaal domein – Kosten WMO en Jeugd	De gemeente is zelf verantwoordelijk voor het verzamelen en verwerken van de verantwoordingsinformatie van ingekochte jeugdhulp en WMO, maar is daarmee ook afhankelijk van de zorgaanbieders. Teneinde ervoor te zorgen dat de benodigde informatie tijdig wordt ontvangen door gemeente, is de organisatie het gehele jaar in gesprek met de zorgaanbieders. Daarnaast heeft de gemeente afspraken gemaakt over de wijze waarop en het tijdstip van het aanleveren van de jaarverantwoordingsinformatie. Op basis van de omvang van de zorgaanbieders stelt de gemeente de omvang van de zorgkosten als volgt vast: • Productieverantwoording, welke voorzien zijn van een goedkeurende controleverklaring van een onafhankelijke accountant. • Productieverantwoording, waarbij de gemeente een finale kwijting overeenkomt met de zorgaanbieders. Ten tijde van de afronding van onze accountantscontrole waren nog niet alle productieverantwoordingen voorzien van een goedkeurende controleverklaring, was er nog geen finale kwijting overeengekomen of wijkt de informatie in de productieverantwoording af van de informatie van de gemeente.

	Jeugdzorg	WMO
Ontbreken van c.q. geen goedkeurende controleverklaring bij de productieverantwoording (onzekerheid in de controle)	**€ 89.637**	**€ 266.925**
Geen finale kwijting	**€ 165.888**	**€ -**
Afwijking productieverantwoording met administratie gemeente	**€ 3.407**	**€ 35.098**
Totaal	**€ 258.932**	**€ 302.023**

In bijlage A hebben wij bovenstaande posten als onzekerheid meegenomen.

7. Interne beheersing en automatisering

7. Interne beheersing en automatisering

7.1 Samenvatting bevindingen management-letter 2020	Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in oktober en november 2020 een interimcontrole uitgevoerd. Deze interimcontrole is primair gericht op de bedrijfsvoering binnen de gemeente met name de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. Onze bevindingen, voortvloeiend uit de interimcontrole, zijn vastgelegd in managementletter van 2 december 2020. Uit onze interimcontrole blijkt dat de gemeente haar zaken beheersmatig op orde heeft, voor zover wij dat beoordelen in het licht van de jaarrekeningcontrole. Ons beeld is dat de administratieve organisatie en interne beheersing (de controles binnen de processen, gecombineerd met de verbijzonderde interne controles) van de gemeente Lingewaard voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Specifiek genomen zijn nog wel diverse verbeterpunten geconstateerd ten aanzien van de kwaliteit van de interne beheersing, te weten: • Actualiseren van verouderde beleidsstukken en aanvullen van ontbrekende beleidsstukken (M&O-beleid en een fraude-/ corruptie risicoanalyse). • Formaliseren procesbeschrijvingen. • Formuleren beleid (gebaseerd op een risico-analyse) waarin de documentatie van de vaststelling van de prestatielevering wordt beschreven. • Opstellen van een werkinstructie voor uw prestatie akkoordverklaarders en budgethouders waarin de spelregels ten aanzien van de goedkeuring van de prestatielevering worden beschreven. • Aanscherpen van te volgen procedures (inclusief vastlegging) inzake de vaststelling van de prestatielevering binnen het sociaal domein (WMO en Jeugdzorg). In onze managementletter d.d. 2 december 2020 is ook de (re)actie van de directie op bovenstaande verbeterpunten opgenomen. Bij de intreimcontrole in dit najaar zullen wij de voortgang van de verbeterpunten beoordelen en hierover rapporteren.

7.2 Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiserings-omgeving	Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen, die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de controle van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij zijn van mening dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen.

8. Rechtmatigheid

8. Rechtmatigheid

8.1 Begrotings-rechtmatigheid	De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet. Deze normen dient de gemeenteraad zelf nader in te vullen en te concretiseren. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat het college belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de gemeenteraad, zodat de gemeenteraad hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het college inbreuk maakt op het budgetrecht van de gemeenteraad. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft door de accountant niet in alle gevallen te worden meegewogen in zijn oordeel. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat de accountant deze kostenoverschrijdingen niet betrekt bij de beslissing of hij al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan afgeven. Essentieel is dat de raad nadere regels kan stellen wanneer: 1. Lastenoverschrijdingen zijn gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten 2. Lastenoverschrijdingen passen binnen het beleid of 3. Lastenoverschrijdingen bij open einde regelingen. Daarnaast moet de accountant deze **lasten**overschrijdingen – waarvan het college in de jaarrekening moet aangeven dat de raad deze nog dient te autoriseren – in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de raad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid kijkt de accountant naar de lastenoverschrijdingen per programma die de rapportagetolerantie overschrijden.

Op vier programma's is **<u>een begrotingsoverschrijding op de lasten</u>** geconstateerd, welke de rapportagetolerantie overschrijdt. Deze zijn in de tabel hierna opgenomen:

Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee in oordeel	Onrechtmatig telt wel mee in oordeel
P1 – Veiligheid	€ 325.000	✓	
P6 – Sociaal Domein	€ 3.018.000	✓	
P8 – Volkshuisvesting, RO en Stedelijke vernieuwing	€ 731.000	✓	
P9 – Bestuur en ondersteuning (inclusief algemene dekkingsmiddelen en treasury)	€ 410.000	✓	

De lastenoverschrijdingen zijn goed herkenbaar opgenomen in de jaarstukken onder de toelichting op het overzicht van baten en lasten, onderdeel begrotingsrechtmatigheid.

8.2 Europese aanbestedingen

Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole, zoals vastgesteld door de raad, bevat onder andere de Europese aanbestedingswetgeving. Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aan de hand van een door uw organisatie uitgevoerde crediteurenanalyse gecontroleerd of de Europese aanbestedingswetgeving gedurende het boekjaar 2020 is nageleefd. Naast inzicht in de rechtmatigheid van individuele dossiers geeft deze analyse ook inzicht in de beheersing van het inkoopproces, die (ook) het naleven van de aanbestedingswetgeving moet waarborgen. Daarbij zijn ons de volgende zaken opgevallen:

1. De organisatie heeft zelf een inkoopanalyse uitgevoerd en heeft de hieronder genoemde afwijking geconstateerd. Wij merken een toenemende aandacht die de organisatie heeft voor het naleven van de Europese aanbestedingsregels. Desondanks adviseren wij hieraan in de organisatie continue aandacht te blijven geven waardoor de benodigde gedragsverandering bij degenen die inkopen gestimuleerd worden.

	2. Er zijn twee afwijkingen van de Europese aanbestedingsrichtlijnen geconstateerd ter grootte van € 171.680. Het betreft een contract voor verweking huishoudelijk snoeiafval en een contract voor vegen verhardingen. Deze bedragen aan onrechtmatigheden hebben wij meegewogen in ons accountantsoordeel voor de rechtmatigheid ten behoeve van het boekjaar 2020 (zie bijlage A).
8.3 Rechtmatig-heidsverklaring vanaf 2021	Over de jaarrekening 2021 van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen zal – zoals het er nu naar uitziet – het college verplicht zijn een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening op te nemen. Het formele wetsbesluit moet nog worden goedgekeurd en het BBV wordt hierop in de komende tijd aangepast. De accountant zal zijn/haar oordeel geven over de getrouwheid van de jaarrekening waar de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel van uitmaakt. De accountant verstrekt geen afzonderlijk rechtmatigheidsoordeel meer. Inmiddels is een standaardtekst voor deze verantwoording ontwikkeld. Hierin geeft het college aan dat er zich geen rechtmatigheidsfouten (alleen de 3 criteria: begroting, voorwaarden en M&O) in de financiële handelingen gedurende het kalenderjaar hebben voorgedaan boven een gestelde verantwoordingsgrens. De keuze van de hoogte van deze grens – de verantwoordingsgrens – wordt aan het college overgelaten en is maximaal 3% van de totale lasten inclusief de toevoegingen aan reserves. Overigens merken wij hierbij op dat de huidige drempels ten aanzien van foutevaluatie volgens het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) uitgaan van maximaal 1% afwijking (ook ten aanzien van getrouwheid). Hiermee ontstaat mogelijk een discrepantie tussen eigen normenkader en accountantsregelgeving. Dit geldt voor fouten én onzekerheden. Als deze zich gezamenlijk boven de grens bevinden dan is het vereist aan te geven welke afwijkingen het betreft. Van het college wordt tevens verwacht dat in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording wordt gegeven en welke acties zij neemt om dergelijke afwijkingen in de toekomst te voorkomen. Om deze verplichting te kunnen invoeren moet onder andere de Gemeentewet, het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en de Kadernota rechtmatigheid nog worden aangepast. Vooralsnog wordt nog steeds uitgegaan van de invoering per 2021. De wijziging in de verantwoordelijkheden ten aanzien van rechtmatigheid betekent dat het college zelfstandig een controlesystematiek moet inrichten, deze moet laten uitvoeren en over de uitkomsten moet rapporteren middels een rechtmatigheidsverantwoording. De organisatie heeft al diverse voorbereidende maatregelen genomen en is actief bezig met de implementatie van dit traject.

	Binnen de gemeente is hard gewerkt aan de opzet en verdere aanscherping van het intern controleplan en is reeds gestart met de uitvoering van de interne controlewerkzaamheden. Wij hebben er derhalve vertrouwen in dat de directie in staat is om tijdig een rechtmatigheidsverklaring voor 2021 te kunnen afgeven

9.Overige bevindingen jaarrekeningcontrole 2020

9. Overige bevindingen jaarrekeningcontrole 2020

9.1 Wijziging in verslaggevings-voorschriften en overige wet- en regelgeving	In de jaarrekening 2020 is een schattingswijziging verwerkt ten aanzien van de afschrijvingen materiele vaste activa. De materiele vaste activa wordt met ingang van 2020 afgeschreven volgens de annuïtaire methode. Voorheen was het mogelijk om zowel de annuïtaire als de lineaire methode toe te passen. In de jaarrekening is onder de waarderingsgrondslagen de wijziging op een juiste wijze toegelicht. Voor het overige zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt. De gemeente heeft de jaarrekening opgesteld overeenkomstig het BBV.
9.2 Bevestiging van het college	Wij hebben van het college een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.
9.3 Beperking in reikwijdte van de controle	Er zijn geen meningsverschillen met het management noch het college geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers en het college van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
9.4 Wet Normering Topinkomens (WNT)	De Wet Normering Topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd, beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging van € 201.000 niet te boven gaan. Daarnaast dient u het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000. Uit de werkzaamheden blijkt dat in 2020 voor de topfunctionarissen (gemeentesecretaris en griffier) en overige medewerkers geen sprake van een overschrijding van de grensbedragen en dat de WNT juist is verantwoord in de jaarstukken.

	Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd In overeenstemming met het controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is. In onze controleverklaring hebben wij bovenstaande expliciet opgenomen.
9.5 Single Information Single Audit (SiSa-Bijlage)	De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramien een zevental documenten aan het CBS te leveren. De SiSa-bijlage die opgenomen is in de jaarrekening, is opgesteld door de gemeente Lingewaard. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2020. Hierbij stellen wij de juistheid van de gegevens in de SiSa-bijlage vast. Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een ‘0’ is ingevuld, zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze terecht is ingevuld. Medewerkers van uw gemeente hebben dit aan ons bevestigd. In het kader van de totstandkoming van de SiSa-bijlage merken wij nog het volgende op. Bij de meest recente review van de Audit Dienst Rijk (ADR) van de accountantscontrole van de SiSa-bijlagen 2020 (de zogenaamde single review) hebben wij gemerkt dat deze dienst (zeer)kritisch is op de kwaliteit van de aangeleverde SiSa-bijlagen door de gemeenten en de hierop uitgevoerde accountantscontroles. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2020 in het kader van SiSa zijn verantwoord. Wij doen dit met een tabel, die wij ook opnemen als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Fouten en onzekerheden 2020				
Nr.	**Specifieke uitkering of overig**	**Fout of onzekerheid**	**Financiële omvang in Euro's**	**Toelichting fout/onzekerheid**
FIN B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
BZK C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energieverbruik	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
BZK C30	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 2e ronde	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
IenW E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 ParticipatieWet gemeentedeel 2020	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.

SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2020	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020	Formele rechtmatig-heidsfout	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling (zie hoofdstuk 9.6)
VWS H4	Specifieke uitkering Sport	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.

Uit de tabel blijkt dat wij bij onze controle geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend
9.6 TOZO-regeling (Sisa)	De invoering van de Tozo regeling heeft dit jaar voor zowel de gemeente als accountant tot uitgebreide ‘nieuwe’ werkzaamheden geleid. Gemeenten hebben de toekenning op aanvragen gebaseerd op informatie die de aanvragers hebben aangeleverd. De controle of aanvragers met recht aanspraak maakten op een uitkering cq. lening heeft vaak achteraf plaatsgevonden. Daarmee werd in sommige gevallen achteraf geconstateerd dat niet werd voldaan aan de eisen. In de afgelopen maanden zijn diverse (nieuwe) administratieve en controle eisen opgelegd die door de gemeente en accountant moeten worden nageleefd. Wij gaan daar hieronder op in.

De gemeente heeft een M&O beleid specifiek voor de Tozo regeling moeten opstellen, daarbij mocht zij in basis het bestaande M&O beleid als uitgangspunt hanteren. Uw gemeente heeft een afzonderlijk M&O beleid opgesteld. Bij de uitvoering van de interne controlewerkzaamheden is invulling gegeven aan de rechtmatigheidsaspecten rondom de Tozo aanvragen / toekenningen, teneinde vast te stellen dat de aanvragers met recht aanspraak hebben gemaakt op de uitkering cq. lening. Hierbij heeft de gemeente gebruik gemaakt van het Inlichtingen Bureau (IB), die signalen afgeeft wanneer zij twijfelt aan de rechtmatigheid van een aanvraag.

Voor de Tozo 1 regeling worden 3 categorieën eisen onderkend: Fundamentele, Belangrijke en Formele rechtmatigheidseisen. Voor de Tozo 2 en 3 regelingen gelden 2 categorieën: Fundamentele en Formele rechtmatigheidseisen. Wanneer vastgesteld is dat een aanvraag niet voldoet aan één van de rechtmatigheidseisen dan moet die afwijking in 1 van de 3 soorten categorieën opgenomen worden. Onderstaande van geconstateerde afwijkingen moet de gemeente rapporteren aan het CBS en dient accountant te vermelden in zijn verslag van bevindingen. U vindt deze hieronder.

Door gemeenten gevonden afwijkingen in €	Fundamentele rechtmatigheidseisen	Belangrijke rechtmatigheidseisen	Formele rechtmatigheidseisen
Tozo 1	€ 0	€ 0	€ 0 (*)
Tozo 2	€ 0	€ 0	€ 0 (*)
Tozo 3	€ 0	€ 0	€ 0 (*)

(*) Formele rechtmatigheid in relatie tot de identificatieplicht rondom Tozo (G4)
In artikel 17 van de participatiewet is een identificatieplicht opgenomen met een ID-bewijs. Veel gemeenten, waaronder Lingewaard, hebben ervoor gekozen om identificatie via DigiD, BRP en Suwinet toe te staan voor Tozo 1, 2 en 3. In overleg met het Rijk is dit als een formele onrechtmatigheid gedefinieerd. Aan deze onrechtmatigheid is gezien aard onrechtmatigheid (formele onrechtmatigheid) geen bedrag gekwantificeerd en is daarom niet van invloed op ons oordeel.

De wetgever heeft zich gerealiseerd dat de gemeente niet in staat is om alle controles op de aanvragen / toekenningen in 2020 uit te voeren voor het afronden van de jaarrekeningcontrole. Daarom zullen ook nog na het

	afronden van de jaarrekening 2020 afwijkingen worden geconstateerd. Afspraak is dat die afwijkingen zullen worden betrokken in de rechtmatigheidscontrole van 2021, ook al hebben ze betrekking op 2020.
9.7 Fraude als onderdeel van de accountants-controle	In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Hoewel wij een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, willen wij opmerken dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht. Wij hebben een fraudediscussie gevoerd binnen het controleteam en met de ambtelijke organisatie van de gemeente Lingewaard. Tijdens dit overleg is gesproken of het management aanwijzingen en of vermoedens heeft gehad voor de mogelijke aanwezigheid materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of de werknemers zijn betrokken die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing, of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn voor de jaarrekening. Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die erop gericht waren om het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht. Conclusie: Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2020 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.
9.8 COVID-19 algemeen	In maart 2020 is het Covid-19 virus uitgebroken en na een jaar is nog geen sprake van volledig herstel. Maatschappelijk en economisch heeft dit grote gevolgen en veel organisaties worden financieel geraakt. Ook voor de gemeente Lingewaard brengt dit onzekerheden met zich mee. Enerzijds worden de contouren van de economische en maatschappelijke impact van het virus steeds duidelijker, anderzijds is nog steeds sprake van (economische) beperkingen en heeft dit mogelijk ook impact op de door de gemeente te realiseren doelstellingen. In 2020 heeft de gemeente een analyses uitgevoerd van de impact van Covid-19. De uitkomst laat zien dat de benodigde weerstandscapaciteit voor de geïnventariseerde risico's gedekt kunnen worden met het

	weerstandsvermogen van de gemeente (zie ook hoofdstuk 3.3). Vooralsnog ondervindt de gemeente, in financieel opzicht, geen grote hinder van de Corona-pandemie. Het college schat op basis van de uitgevoerde analyses het doorvoeren van een duurzame waardevermindering op de activa van de gemeente niet van toepassing. De in de jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op een positieve continuïteitsveronderstelling. Hoewel de toekomstige financiële impact van de uitbraak van Covid-19 ten tijde van het opmaken van deze jaarrekening niet duidelijk is, is het college van mening dat op basis van de thans beschikbare informatie, de inmiddels genomen maatregelen en de huidige liquiditeitspositie, dat de bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerde continuïteitsveronderstelling niet materieel wordt beïnvloed.
9.9 COVID-19 verwerking in de jaarrekening	De commissie BADO heeft op 26 februari 2021 de 'Notitie effecten en risico's voor decentrale overheden vertaald naar de jaarrekening 2020' uitgebracht. In deze notitie zijn richtlijnen, voorstellen en aandachtspunten opgenomen ten aanzien van de verantwoording van de impact van Covid-19 in de jaarrekening. In de notitie is in hoofdstuk 4.3 opgenomen dat de organisatie de mogelijkheid wordt geboden om een onverplichte paragraaf in de jaarrekening op te nemen. Het college heeft ervoor gekozen om separate paragraaf Covid-19 op te nemen in de jaarrekening onder de grondslagen voor waardering en resultaat bepaling. Daarnaast heeft de gemeente onder de paragrafen een afzonderlijke Covid-19-pargraaf (paragraaf 9) opgenomen. Wij concluderen dat de huidige wijze van toelichten voldoet aan de vereisten zoals voorgeschreven door de commissie BBV en de BADO notitie.

Bijlagen

Bijlage A – Niet-gecorrigeerde controleverschillen en / of onzekerheden

Toleranties t.b.v. foutenevaluatie (getrouwheid en rechtmatigheid)	**Fouten**	**Onzekerheden**
Goedkeuringstolerantie (respectievelijk 1% en 3% van de totale lasten)	€ 1.303.000	€ 3.909.000
Rapporteringtolerantie fouten en onzekerheden (grens waarboven gerapporteerd wordt aan de Raad)	€ 65.150	€ 65.150

Foutenevaluatie	**Fouten**		**Onzekerheden**	
Aard van de fouten	Getrouwheid	Rechtmatigheid	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Niet Europees aanbesteden van twee contracten (zie hoofdstuk 8.3)	€ 0	€ 171.680	€ 0	€ 0
PGB's (Jeugdhulp en Wmo) – zie hoofdstuk 6.2	€ 0	€ 0	€ 491.810	€ 491.810
Niet kunnen vaststellen van de rechtmatige prestatielevering door de zorgaanbieders voor de Jeugdzorg en WMO vanwege ontbreken van een goedkeurende controleverklaring bij de productieverantwoording. – zie hoofdstuk 6.3	€ 0	€ 0	€ 560.955	€ 560.955
Totaal	**€ 0**	**€ 171.680**	**€ 1.052.765**	**€ 1.052.765**

Bevestiging college

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat geen sprake is van niet- gecorrigeerde fouten die, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening materieel (kunnen) zijn.

Conclusie: Bij de jaarrekening 2020 kan een **goedkeurende** verklaring worden verstrekt inzake getrouwheid en rechtmatigheid.

Bijlage B – Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met de Nederlandse Corporate Governance Code dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Lingewaard in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Astrium beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersings- maatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Astrium.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.

- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Astrium wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een audit commissie of algemeen bestuur, overwegen wij ook een van deze beide instanties te raadplegen.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Astrium, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.